

УСТАНОВА АДУКАЦЫІ «ПОЛАЦКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ»**ЗАЦВЯРДЖАЮ**

Рэктар УА «ПДУ»

_____ Д.М. Лазоўскі

«__» _____ 2014 г.

Рэгістрацыйны № _____

ПРАГРАМА**АРХЕАЛАГІЧНА-ЭТНАГРАФІЧНАЙ ПРАКТЫКІ****Для спецыяльнасці:**

1-21 03 01 «Гісторыя (па кірунках)»

кірунку спецыяльнасці:

1-21 03 01-01 «Гісторыя (айчынная і ўсеагульная)»

спецыялізацыі:

1-21 03 01-01 01 «Гісторыя Беларусі»

2014 г.

СКЛАДАЛЬНІКІ:

Уладзімір Яўгенавіч Аўсейчык, старшы выкладчык кафедры айчыннай і ўсеагульнай гісторыі, кандыдат гістарычных навук;

Аляксей Леанідавіч Коц, выкладчык кафедры айчыннай і ўсеагульнай гісторыі, магістр гістарычных навук;

Віктар Уладзіміравіч Чараўко, старшы выкладчык кафедры айчыннай і ўсеагульнай гісторыі, магістр гістарычных навук.

РАЗГЛЕДЖАНА І РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

кафедрай айчыннай і ўсеагульнай гісторыі
(пракакол № __ ад «__» _____).

Загадчык кафедры
айчыннай і ўсеагульнай гісторыі

_____ С.А. Шыдлоўскі

УХВАЛЕНА І РЭКАМЕНДАВАНА ДА ЗАЦВЯРДЖЭННЯ:

Саветам гісторыка-філалагічнага факультэта
(пракакол № __ ад «__» _____).

Старшыня
Савета факультэта

_____ Н.Б. Лысова

1. ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПСКА.....	3
1.1. Мэта археолага-этнаграфічнай практыкі:.....	3
1.2. Задачы археолага-этнаграфічнай практыкі.....	3
1.3. Студэнт павінен авалодаць:.....	3
1.4. Арганізацыя і правядзенне практыкі.....	3
1.5. Базы практыкі.....	4
2. ЗМЕСТ АРХЕАЛАГІЧНА-ЭТНАГРАФІЧНАЙ ПРАКТЫКІ.....	5
2.1. Графік праходжання практыкі студэнтамі дзённага аддзялення ў Полацку.....	5
2.2. Графік праходжання практыкі студэнтамі дзённага аддзялення на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь (за межамі Полацка).....	6
2.3. Графік праходжання практыкі студэнтамі завочнага аддзялення на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь (за межамі Полацка).....	6
3. Інфармацыйна-метадычная частка.....	8
3.1. Індывідуальныя заданні студэнтаў.....	8
3.2. Указанні для кіраўнікоў археалагічна-этнаграфічнай практыкі і студэнтаў-практыкантаў.....	9
3.3. Падрыхтоўка справаздачнай дакументацыі.....	9
3.4. Залік па практыцы.....	9
ДАДАТАК.....	11

1. ТЛУМАЧАЛЬНАЯ ЗАПСКА

1.1. Мэта археалагічна-этнаграфічнай практыкі:

пашырэнне і практычнае замацаванне ведаў, атрыманых у выніку вывучэння дысцыплін «Археалогія» і «Этнаграфія і этналогія Беларусі», азнаямленне студэнтаў з правіламі, метадыкай і прыёмамі правядзення раскопак археалагічных помнікаў, складання палявой дакументацыі, авалодванне ўменнямі і навыкамі палявой этнаграфічнай даследчыцкай дзейнасці.

1.2. Задачы археалагічна-этнаграфічнай практыкі.

Задачы археалагічнай часткі практыкі:

1. навучыць студэнтаў асноўным метадам вядзення археалагічных раскопак.
2. азнаёміць з навыкамі карыстання шанцавым інструментам, кампасам, нівелірам.
3. замацаваць веды па стратыграфіі і першапачатковаму даследаванню археалагічнага помніка.
4. азнаёміць студэнтаў з асноўнымі прыёмамі фіксацыі, першапачатковай рэстаўрацыі і кансервацыі археалагічных знаходак;
5. навучыць студэнтаў весці палявую археалагічную дакументацыю.

Задачы этнаграфічнай часткі практыкі:

1. навучыць студэнтаў выбару інфарматара і працы з ім з дапамогай вуснай размовы, апытальніка, анкеты і г.д. (паводле тэмы канкрэтнай экспедыцыі);
2. замацаваць уменні правільна фіксаваць і зашыфроўваць інфармацыю, вылучаць першаснае і другаснае паводле навуковай значнасці;
3. навучыць збору альбо фіксацыі (фота-, аўдыё- і графічнай) узораў традыцыйнай матэрыяльнай культуры Беларускага Падзвінне;
4. навучыць кваліфікавана афармляць палявую этнаграфічную дакументацыю (палявы дзённік, палявы сшытак).

1.3. Студэнт павінен авалодаць:

1. навыкамі правядзення палявых археалагічных даследаванняў (разведак, разбіўкі раскопу, раскопак па пластах, фіксацыі знаходак, першаснай кансервацыі, першаснай апрацоўцы знойдзеных артэфактаў, вядзення палявога дзённіка);
2. навыкамі вядзення палявых этнаграфічных даследаванняў (правядзення апытання, фіксацыі этнаграфічнага матэрыялу, вядзення палявога дзённіка і палявога сшытка).

1.4. Арганізацыя і правядзенне практыкі.

Археалагічна-этнаграфічная практыка праводзіцца:

- для студэнтаў дзённай формы атрымання вышэйшай адукацыі – на 1 курсе у 2 семестры, працягласць практыкі – 3 тыдні;
- для студэнтаў завочнай формы атрымання вышэйшай адукацыі – на 2 курсе у 2 семестры, працягласць практыкі – 2 тыдні.

Рабочы тыдзень – 6-дзённы, працягласць рабочага дня – 6 астранамічных гадзін у панядзелак – пятніцу, 5 астранамічных гадзін – у суботу.

Кожны студэнт праходзіць як археалагічную, так і этнаграфічную частку практыкі.

Аснаннем для праходжання практыкі з'яўляецца загад рэктара.

Вучэбна-метадычнае кіраўніцтва практыкай ажыццяўляе кафедра айчыннай і ўсеагульнай гісторыі гісторыка-філалагічнага факультэта.

Кафедра айчыннай і ўсеагульнай гісторыі:

- сумесна з дэканатам гісторыка-філалагічнага факультэта рыхтуе праекты

- рашэнняў і загадаў па пытанням практыкі;
- за 10 дзён да пачатку практыкі забяспечвае выезд выкладчыкаў на яе базы для праверкі падрыхтаванасці да прыёму студэнтаў;
- праводзіць арганізацыйны збор удзельнікаў практыкі не пазней чым за 3 дні да яе пачатку;
- праводзіць інструктаж па ахове працы;
- ажыццяўляе кантроль за праходжаннем практыкі;
- ажыццяўляе кансультацыі студэнтаў па пытанням збору і апрацоўкі практычнага матэрыялу для справаздачы;
- правярае справаздачы студэнтаў па практыцы, ажыццяўляе агульнае і непасрэднае кіраўніцтва археалагічнай практыкай.

Падчас праходжання практыкі студэнт падпарадкоўваецца правілам унутранага распарадку і выконвае правілы тэхнікі бяспекі.

1.5. Базы практыкі.

Практыка праводзіцца на базе УА «Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт» і адбываецца ў складзе экспедыцый, арганізаваных гісторыка-філалагічным факультэтам. **Археалагічная частка практыкі** праводзіцца ў палявых умовах у горадзе Полацку ці за яго межамі на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Выбар археалагічнага помніка, на якім будзе праводзіцца раскопкі, ажыццяўляе кіраўнік практыкай не пазней чым за 3 месяцы да пачатку практыкі. **Этнаграфічная частка практыкі** праводзіцца ў палявых умовах па-за межамі горада Полацка на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Выбар мясцовасці, на якой будзе праводзіцца этнаграфічная практыка, вызначае кіраўнік не пазней чым за 3 месяцы да пачатку практыкі. Да праходжання археалагічна-этнаграфічнай практыкі ў складзе экспедыцый за межамі г. Полацка дапускаюцца студэнты, якія не маюць супрацьпаказанняў для гэтага па стану здароўя.

1.6. Абсталяванне.

- Металадэтэктар (маркі Garrett GTI 2 500 STD);
- Лічбавыя дыктафоны (маркі SONY ISD – 4x502, OLYMPUS VN 8700);
- Палаткі;
- Спальныя мяшкі і інш.

2. ЗМЕСТ АРХЕАЛАГІЧНА-ЭТНАГРАФІЧНАЙ ПРАКТЫКІ

Правядзенне інструктажу па тэхніцы бяспекі праходжання археалагічна-этнаграфічнай практыкі.

Разбіўка лагера.

Разбіўка раскопу, складанне сеткі квадратаў, здымка нівелірнага плана раскопу, здым дзірвану на паверхні раскопу.

Разбор культурнага пласта раскопу па квадратах, фіксацыя знаходак, першасная кансервацыя і рэстаўрацыя археалагічнага матэрыялу, вядзенне палявога дзённіка, выкананне індывідуальнага задання.

Зачыстка мацерыка, мацерыковых ям, аднаўленне прыроднага ландшафту на археалагічным помніку, вядзенне палявога дзённіка.

Правядзенне палявых этнаграфічных даследаванняў (апытанне насельніцтва, вядзенне палявога дзённіка, фота- і відэафіксацыя фальклорнага матэрыялу).

Азнямленне з прынцыпамі афармлення выніковай справаздачы.

2.1. Графік праходжання практыкі студэнтамі дзённага аддзялення ў Полацку

Нумар тыдня	Выконваемая работа	Працягласць (дні)
1	2	3
1	Арганізацыйны сход ва ўніверсітэце. Правядзенне інструктажу па тэхніцы бяспекі праходжання археалагічна-этнаграфічнай практыкі. Разбіўка раскопу, складанне сеткі квадратаў	1
1	Здымка нівеліровачнага плана раскопу, здым дзірвану на паверхні раскопу.	1
1	Разбор культурнага пласта раскопу па квадратах, фіксацыя знаходак, першасная кансервацыя і рэстаўрацыя археалагічнага матэрыялу, вядзенне палявога дзённіка, выкананне індывідуальнага задання.	4
2	Разбор культурнага пласта раскопу па квадратах, фіксацыя знаходак, першасная кансервацыя і рэстаўрацыя археалагічнага матэрыялу, вядзенне палявога дзённіка, выкананне індывідуальнага задання.	4
2	Разбор культурнага пласта раскопу па квадратах, фіксацыя знаходак, першасная кансервацыя і рэстаўрацыя археалагічнага матэрыялу, вядзенне палявога дзённіка, выкананне індывідуальнага задання.	2
3	Разбор культурнага пласта раскопу па квадратах, фіксацыя знаходак, першасная кансервацыя і рэстаўрацыя археалагічнага матэрыялу, вядзенне палявога дзённіка, выкананне індывідуальнага задання.	2
3	Зачыстка мацерыка, мацерыковых ям, аднаўленне прыроднага ландшафту на археалагічным помніку, вядзенне палявога дзённіка.	2
3	Апрацоўка матэрыялаў палявых этнаграфічных даследаванняў. Азнямленне з прынцыпамі афармлення выніковай справаздачы.	2
1–3	Усяго:	18

2.2. Графік праходжання практыкі студэнтамі дзённага аддзялення на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь (за межамі Полацка)

Нумар тыдня	Выконваемая работа	Працягласць (дні)
1	2	3
1	Арганізацыйны сход ва ўніверсітэце. Правядзенне інструктажу па тэхніцы бяспекі праходжання археалагічна-этнаграфічнай практыкі. Выезд на месца практыкі. Арганізацыя лагера.	1
1	Разбіўка раскопу, складанне сеткі квадратаў, здымка нівелірнага плана раскопу, здым дзірвану на паверхні раскопу.	1
1	Разбор культурнага пласта раскопу па квадратах, фіксацыя знаходак, першасная кансервацыя і рэстаўрацыя археалагічнага матэрыялу, вядзенне палявога дзённіка, выкананне індывідуальнага задання.	4
2	Зачыстка мацерыка, мацерыковых ям, аднаўленне прыроднага ландшафту на археалагічным помніку, вядзенне палявога дзённіка. Азнямленне з прынцыпамі афармлення выніковай справаздачы.	2
2	Аднаўленне прыроднага ландшафту на археалагічным помніку.	1
2	Правядзенне палявых этнаграфічных даследаванняў (апытанне насельніцтва, вядзенне палявога дзённіка, фота і відэафіксацыя фальклорнага матэрыялу).	3
3	Правядзенне палявых этнаграфічных даследаванняў (апытанне насельніцтва, вядзенне палявога дзённіка, фота і відэафіксацыя фальклорнага матэрыялу).	5
3	Азнямленне з прынцыпамі афармлення выніковай справаздачы. Згортванне лагера. Выезд ва ўніверсітэт	1
1–3	Усяго:	18

2.3. Графік праходжання практыкі студэнтамі завочнага аддзялення на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь (за межамі Полацка)

Нумар тыдня	Выконваемая работа	Працягласць (дні)
1	2	3
1	Арганізацыйны сход ва ўніверсітэце. Правядзенне інструктажу па тэхніцы бяспекі праходжання археалагічнай практыкі. Выезд на месца практыкі. Арганізацыя лагера.	1
1	Разбіўка раскопу, складанне сеткі квадратаў. Здымка нівеліровачнага плана раскопу, здым дзірвану на паверхні раскопу.	1
1	Разбор культурнага пласта раскопу па квадратах, фіксацыя знаходак, першасная кансервацыя і рэстаўрацыя археалагічнага матэрыялу, вядзенне палявога дзённіка, выкананне індывідуальнага задання.	4
2	Разбор культурнага пласта раскопу па квадратах, фіксацыя знаходак, першасная кансервацыя і рэстаўрацыя археалагічнага матэрыялу,	2

	вядзенне палявога дзённіка, выкананне індыўідуальнага задання.	
2	Зачыстка мацерыка, мацерыковых ям, аднаўленне прыроднага ландшафту на археалагічным помніку, вядзенне палявога дзённіка.	1
2	Правядзенне палявых этнаграфічных даследаванняў (апытанне насельніцтва, вядзенне палявога дзённіка, фота і відэафіксацыя фальклорнага матэрыялу). Азнямленне з прынцыпамі афармлення выніковай справаздачы	2
2	Згортванне лагера. Выезд ва ўніверсітэт.	1
1–2	Усяго:	12

3. Інфармацыйна-метадычная частка

3.1. Індывідуальныя заданні студэнтаў.

Падчас археалагічнай часткі практыкі студэнты атрымоўваюць індывідуальныя заданні для максімальна поўнага засваення і замацавання наступных ведаў, уменняў і навыкаў:

1. пачатковага вывучэння археалагічных помнікаў;
2. складання палявой дакументацыі,
3. рэстаўрацыі і кансервацыі знаходак у палявых умовах.

Выкананне індывідуальнага задання забяспечвае засваенне:

1. асноўных прыёмаў пошуку археалагічных помнікаў. (Апытанне мясцовага насельніцтва. Агляд помніка і вывучэнне яго тапаграфічных асаблівасцей. Збор пад'ёмнага матэрыялу. Папярэдняе меркаванне аб культурна-гістарычным характары помніка і яго храналогіі).
2. правілаў ўліку знаходак. (Фіксацыя знаходкі. Замеры ў раскопе. План індывідуальных знаходак. Спіс індывідуальных знаходак. Планы раскопак па пластах. Тэхніка вычэрчвання планаў. Умоўныя знакі. Маштабы планаў. Палявы дзёнік. Правілы вядзення запісаў. Фатаграфаванне аб'ектаў).
3. правілаў працы ў палявой лабараторыі. (Абсталяванне. Спосабы рэстаўрацыі вырабаў з розных матэрыялаў. Кансервацыя. Упакоўка і транспарціроўка знаходак).

Праходжанне этнаграфічнай часткі практыкі прадугледжвае набыццё студэнтамі наступных навыкаў і ўменняў:

1. навыкі індывідуальнай даследчыцкай працы ў складзе этнаграфічнай палявой групы па збіранні беларускага фальклору, вусна-паэтычнай творчасці і гістарычна-краязнаўчай інфармацыі;
2. уменне сістэмнай калектыўнай працы з выкарыстаннем спецыялізаваных анкет, апытальнікаў і г.д.;
3. уменне вылучаць з аб'ёму фіксуемай інфармацыі найбольш важную з навуковага пункту гледжання частку (найбольш архаічныя формы фальклору, паданняў, каштоўную гістарычную інфармацыю);
4. навыкі прафесійнай фіксацыі фальклорнага (вуснага) матэрыялу, уменне класіфікаваць яго адпаведна формаў, жанраў; перадаваць моўныя (дыялектныя) асаблівасці вербальнай інфармацыі, уменне правільна афармляць палявую дакументацыю;
5. уменне аналітычнай (навукова-даследчыцкай) працы з сабраным матэрыялам, з прыцягненнем апошняга для непасрэднага выкарыстання ў курсавых, дыпломных працах і артыкулах;
6. навыкі збору калекцый узораў матэрыяльнай культуры і пры немагчымасці збору фота- і відэафіксацыі іх, што ў далейшым прадугледжвае шырокі удзел у фарміраванні музейных экспазіцый універсітэта;
7. уменне спалучаць палявую этнаграфічную дзейнасць з лакальнымі гістарычна-сацыяльнымі, гістарычна-дэмаграфічнымі, краязнаўчымі, тапаграфічнымі даследаваннямі.

Індывідуальнае заданне прадугледжвае:

1. азнаямленне студэнтаў з маршрутам, планам экспедыцый і тэхнікі бяспекі;
2. выбар месца 1-га (надалей 2-га і 3-га) базавага лагера і яго абсталяванне (пры неспрыяльнасці кліматычных умоваў базы лагера можа знаходзіцца ў вясковай школе, гасцініцы);
3. удакладненне на месцы маршрута экспедыцыі;
4. штодзённая разбіўка кіраўніком экспедыцыйнай групы на дзве даследчыцкія (па 4 чал.) і адну гаспадарчую (3 чал.) з вызначэннем канкрэтных заданняў;
5. правядзенне палявой этнаграфічнай практыкі адпаведна мэтам і задачам экспедыцыі;

6. выбар месца другога базавага лагера і пераход на яго (пры ўмове поўнага вывучэння 1-га мікраараёна).

3.2. Указанні для кіраўнікоў археалагічна-этнаграфічнай практыкі і студэнтаў-практыкантаў.

1. кіраўнік практыкі прымае тэрміновыя меры пры любым парушэнні распарадку дня, дысцыпліны, правілаў аховы працы і тэхнікі бяспекі ажно да адхілення парушальніка ад працы і адлучэння яго ад экспедыцыі і праходжання практыкі;
2. самастойная адлучка студэнтаў з лагера або месца працы забараняецца;
3. выхад на этнаграфічны маршрут студэнтаў-практыкантаў дапускаецца ў колькасці не менш за 2 чалавекі;
4. у час разбіўкі лагера месца павінна выбірацца па-за межамі магчымага падзення дрэваў. Пляцоўку неабходна ачышчаць ад галля і камянёў, кратавінаў і нор, якія могуць выкарыстоўвацца дзікімі жывёламі;
5. намёты павінны надзейна замацоўвацца і акупвацца раўчуком для стоку вады. Адлегласць паміж намётамі павінна складаць не менш за 3 метры;
6. у намётах і ў непасрэднай блізкасці ад іх забараняецца запальваць агонь;
7. намёты абавязкова закрываюцца супрацьмаскітнай сеткай для прадухілення пранікнення ўнутр кляшчоў, ядавітых насякомых, змей;
8. перад сном праводзіцца абавязковы агляд спальных мяшкоў і намётаў на наяўнасць кляшчоў, ядавітых насякомых, змей. Перад апрананнем абутку таксама праводзіцца яго абавязковы агляд;
9. удзельнікі экспедыцыі абавязкова захоўваюць у лагеры правілы гігіены і санітарыі, падтрымліваюць чысціню і парадак у лагеры.

3.3. Падрыхтоўка справаздачнай дакументацыі.

Асноўнай формай справаздачнай дакументацыі студэнтаў па выніках летняй археалагічна-этнаграфічнай практыкі з'яўляюцца:

1. пісьмовая справаздачка студэнта;
2. палявы дзённік.

Узоры афармлення справаздачнай дакументацыі ўтрымліваецца ў Дадатку.

3.4. Залік па практыцы.

Дыферэнцыраваны залік па практыцы прымаецца кіраўніком практыкі. Студэнту выстаўляецца адна агульная адзнака з улікам яго працы ў час праходжання як археалагічнай, так і этнаграфічнай часткі практыкі.

Пры належным афармленні справаздачы і палявога дзённіка студэнт атрымлівае залік на працягу першых двух тыдняў восеньскага семестра. У выпадку прадстаўлення няпоўнай або недавальняючай справаздачнай дакументацыі яна вяртаецца на дапрацоўку.

Дату правядзення заліку вызначае выкладчык-кіраўнік практыкі і зацвярджае загадчык кафедры. (У адпаведнасці з п. 22 Палажэння аб парадку арганізацыі правядзення, падвядзення вынікаў і матэрыяльнага забеспячэння практыкі студэнтаў ВНУ Рэспублікі Беларусь ад 03.06.2010. № 860 студэнт здае дыферэнцыраваны залік кіраўніку практыкі ад кафедры ў адпаведнасці з графікам адукацыйнага працэсу на працягу першых двух тыдняў наступнага вучэбнага года, паколькі практыка праходзіць пасля летняй сесіі).

У выпадку грубага парушэння дысцыпліны (сістэматычныя спазненні, не з'яўленне на месца праходжання практыкі па няўважлівых прычынах, парушэнне тэхнікі бяспекі) студэнт не атрымлівае залік па практыцы і накіроўваецца для яе праходжання пасля заканчэння II альбо III курса. Студэнты, якія па стану здароўя ці па іншай паважлівай прычыне прапусцілі

звыш трэці тэрміну практыкі, пасля заканчэння II альбо III курса абавязаны прайсці летнюю археалагічна-этнаграфічную практыку і аформіць справаздачу.

Кіраўнік археалагічнай часткі практыкі ажыццяўляе справаздачу:

1. перад установай, якая непасрэдна адказвае за правядзенне вучэбнай археалагічнай практыкі (кафедра айчыннай і ўсеагульнай гісторыі ПДУ);
2. перад установай, якая выдала дазвол на правядзенне археалагічных даследаванняў (адзел археалогіі Інстытута гісторыі НАН Беларусі).

Кіраўнік этнаграфічнай часткі практыкі ажыццяўляе справаздачу перад установай, якая непасрэдна адказвае за правядзенне вучэбнай практыкі (кафедра айчыннай і ўсеагульнай гісторыі ПДУ).

Справаздача кіраўнікоў практыкі перад кафедрай айчыннай і ўсеагульнай гісторыі ПДУ здзяйсняецца ў выглядзе агульнай справаздачы, якая абмяркоўваецца на пасяджэнні кафедры і савеце гісторыка-філалагічнага факультэта.

**Прыклад афармлення пісьмовай справаздачы
(этнаграфічная частка практыкі)**

Тытульны ліст

**МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
УСТАНОВА АДУКАЦЫІ «ПОЛАЦКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ»**

**Гісторыка-філалагічны факультэт
Кафедра айчыннай і ўсеагульнай гісторыі**

ПІСЬМОВАЯ СПРАВАЗДАЧА

**па выніках
археалагічна-этнаграфічнай практыкі
(этнаграфічная частка)**

студэнта групы _____
_____ (прозвішча, ініцыялы)

_____ Кіраўнік практыкі
(прозвішча, ініцыялы)

Наваполацк 2014

ЭТНАГРАФІЧНЫ ДЗЁННІК
экспедыцыі ПДУ
ў Глыбоцкі і Ушацкі раёны
(5–22 ліпеня 2010 г.)

Запісы Аўсейчыка У.Я., Філіпенкі У.С., Круткіна А.

Зроблены ў вв. Шо, Хралы Глыбоцкага раёна,
в. Кублічы Ушацкага раёна Віцебскай вобласці

Касеты: Івесь_2010 (1), Івесь_2010 (2), Івесь_2010 (3)

Дзённік складзены студэнтам групы _____
Прозвішча, ініцыялы

[Касета Івесь_2010 (1); Бок А]

в. Шо Глыбоцкага раёна

[Могілка]

ІНФ.: – Той жа вайны, там усе закапвалі, там Сярежанка, Санечка па... косці дастаюць і гэта наверх, тады ўжо косці атвялі

ЗБ. (А): – *А як раней было? Ну.*

ІНФ.: – ... сталі хараніцца, ...не малай Божай далей ...

ЗБ. (А): – *А як там даўна вот старая, старая часць? А як даўно там харанілі?*

ІНФ.: – Ніхто не помніць з нашых. Яно даўнае-прыдаўнае яно кладбішча.

ЗБ. (А): – *А вот там нейкія камяні, вот там так абкладзена камянямі?*

ІНФ.: – Ну, вот камяні гэтыя ляжаць і ляжаць, мохам пазарастала ўсё? Ніхто з нашых тут гэтых і з стражылаў не помніць, калі яно абкладалася.

ЗБ. (Ф): – *Не абкладаюць магільны камянямі?*

ІНФ.: – Цяпер не ўжо. Цяпер.

ЗБ. (А): – *А вот быў быў жа такі абычай, што дзёрнам абкладывалі магільны? Ці было такое?*

ІНФ.: – Ну было ж з вайны гэта рабілі.

ЗБ. (А): – *Дык, а калі гэта абкладаюць дзерванком, можа ў апрэзелённае врэмя, ці?*

ІНФ.: – Не. Як пахароняць, тады пакуль не зарастёт усе. Вот стануць адміраць родствэннікі так усе яны.

[Валатоўкі]

ЗБ. (А): – *А вот вы не чулі каля вёскі тут такія валатоўкі?*

ІНФ.: – Валатоўкі гэта вот сюды?

ЗБ. (А): – *А, а што?*

ІНФ.: – Як кар’ер.

ЗБ. (А): – *Да.*

ІНФ.: – Там валатоўкі есць.

ЗБ. (А): – *А што гэта за валатоўкі такія?*

ІНФ.: – Ну вот, вам гэта Забеліха раскажыць. Нейкі памешчык жыў у Дубровах.

ЗБ. (Ф): – *А Дубровы – гэта што?*

ІНФ.: – А, там ну такія хутары былі.

ЗБ. (Ф): – *Гэта за Польшчай?*

ІНФ.: – За Польшчай гэта было. Там нейкі памешчык, ці ён з Вільна, я не знаю адкуль ён жыўе ... Вот к няму прыезджалі, і вот тады там ка раскопкі робілі. Там не магільны, а так, як гэта капешка зямлі панакапана. Ну і яны раскапвалі, даставалі астанкі.

ЗБ. (Ф): – *А старыя людзі нічога не казалі, што гэта за валатоўкі?*

ІНФ.: – Нічога не казалі.

ЗБ. (Ф): – *Не казалі чаго валатоўкамі называюцца?*

ІНФ.: – Не знаю чаго. ... ну яна можа ведаець, ей ужо гадоў за 90.

...

Запісана 9 ліпеня 2010 года Аўсейчыкам У.Я., Філепенкам У.С., Круткіным А. ад Надзеі Мікалаеўны Рыбчынскай (Харашкевіч), 1927 года нараджэння ў вёсцы Кублічы Ушацкага раёна (нарадзілася ў в. Бараўляны таго ж раёна).

Глумачэнне:

Зб.: – *Аўсейчык У.Я., Філепенка У.С., Круткін А.*

Інф.: – *Надзея Мікалаеўна Рыбчынская*

**Прыклад афармлення пісьмовай справаздачы
(археалагічная частка практыкі)**

Тытульны ліст

**МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
УСТАНОВА АДУКАЦЫІ «ПОЛАЦКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ»**

**Гісторыка-філалагічны факультэт
Кафедра айчыннай і ўсеагульнай гісторыі**

ПІСЬМОВАЯ СПРАВАЗДАЧА

**па выніках
археалагічна-этнаграфічнай практыкі
(археалагічная частка)**

студэнта групы _____
_____ (прозвішча, ініцыялы)

_____ Кіраўнік практыкі
(прозвішча, ініцыялы)

Наваполацк 2014

ДЗЁННІК
ПАЛЯВОЙ АРХЕАЛАГІЧНАЙ ЭКСПЕДЫЦЫИ ПДУ
ў Глыбоцкі і Ушацкі раёны Віцебскай вобласці
(5–22 ліпеня 2010 г.)

Дзённік складзены студэнтам групы _____
Прозвішча, ініцыялы

22.07.2013. – пачатак археалагічных раскопак на могільніку каля в. Івесь Глыбоцкага раёна Віцебскай вобласці.

Быў разбіты і пазначаны раскоп плошчай 24 м², прырэзаны да паўднёвага краю раскопа 2012 гг. Раскоп арыентаваны па баках свету, мае памеры: 6х4 м, доўгая старана супадае з лініяй поўдзень-поўнач.

Ажыццёўлена нівеліроўка дзённай паверхні з прывязкай да рэпера мінулага году.

Пачаты здым дзірвану і разбор каменных надмагільных канструкцый. У паўночнай частцы раскопа каменная канструкцыя ўяўляла абкладку магілы па перыметры, арыентаваную па лініі ўсход-заход, з вялікімі валунамі ў галавах/нагах пахавання.

23.07.2013. – працяг археалагічных раскопак на могільніку каля в. Івесь. Ажыццяўляўся разбор культурнага пласта па квадратах на глыбіню да 0,2 м. Працаваў у квадраце В1. Выяўлены фрагмент венца керамічнага начыння. Кераміка шурпатая, дрэнна загладжаная, край венца няроўны, цеста мае дамешкі буйной жарсты. Арнамент у выглядзе ямак па плечыку. Асаблівасці арнаментцыі, формы і фармовачнай масы дазваляюць датаваць фрагмент венца XIV – XVI стст. Зыходзячы з глыбіні залягання, фрагмент венца мог адносіцца да начыння з памінальнага інвентару.

24.07.2013. – дзяжурства па лагеру.